

Vellinge kommun
Miljö- och Stadsbyggnadsförvaltningen
235 81 Vellinge

Synpunkter på Vellinge Översiktsplan 2010 – med utblick mot 2050.

Inledning

Vi i Falsterbonäsets Naturvårdsförning anser att hållbar utveckling är att skapa ett samhälle där så många som möjligt är nöjda med sin situation. Vi tror att man kan åstadkomma detta genom att våga tala om utveckling i termerna av natur- och kulturmiljö.

Vellinge kommuns läge i anslutning till den dynamiska Öresundsregionen erbjuder spännande möjligheter. Vi har bara några mil till internationella flygplatser och miljonstäder, men vår unika natur- och kulturmiljö gör att det ändå känns som om vi bor relativt ostört på landet. Det är viktigt att ta tillvara detta unika privilegium och inte bygga bort boendekvaliten i kommunen. I denna är gröna, vilda stråk i bebyggelsen, naturreservaten och de få allemansrättsliga områdena samt mörker och tystnad viktiga ingredienser. Vår värdefulla natur- och kulturmiljö exploateras ibland på ett olyckligt sätt. Den viktiga kunskap om hållbar utveckling saknas och det som var tänkt som utveckling blir istället utarmning.

Det finns ekologiska vinster och ett värde i sig självt att bevara och vårda natur- och kulturmiljön i Vellinge kommun. Det finns också sociala och ekonomiska vinster på att göra detta. Grönskan har nämligen stor betydelse för människors välmående. Vi mår helt enkelt bättre och håller oss friskare nära grön natur, vilket samhället i sin tur långsiktigt tjänar på i och med färre sjukskrivningar. Natur- och kulturmiljöns betydelse för att locka folk till kommunen, både som boende och turister, får heller inte underskattas. Den ökande turismen kommer det lokala näringslivet till gagn.

En översiktsplan är en riktlinje för den fysiska planeringen i en kommun. Dock är det viktigt att alltid sätta den i ett humanistiskt perspektiv. Man kan betrakta staden som en samling av byggnader och gator, men utan sitt innehåll är den inte en levande plats. Det är först när staden befolkas, fylls med kultur och får naturliga mötesplatser som den blir attraktiv. Staden måste få ett hjärta och vara älskad av sina invånare – det är en absolut förutsättning och dit måste all utveckling sträva. Allt detta handlar i grunden också om stadens historia. Vi skall kanske inte ständigt riva och bygga nytt, utan istället utgå från det befintliga och förbättra varsamt. Detta bygger på att långsiktig historia är viktigare än

kortsiktig lönsamhet. Att bo i Vellinge kommun är att bo i en levande natur-, kultur- och lantbruksbygd.

Våra synpunkter

Vi har deltagit i samtliga planmöten för de sex karaktärsområdena och bearbetat förslaget till översiktsplan i olika arbetsgrupper samt sammanställt våra synpunkter. Synpunkterna är väl genomarbetade och grundar sig på Falsterbonäsens Naturvårdsförenings motto att visa, vårda och värna de natur- och kulturvärden som Vellinge kommun i så hög grad besitter.

Vi finner många intentioner i planförslaget som vi som förening helt eller delvis instämmer med. Nedan följer det som vi ser som övergripande positivt med översiktsplanen.

- Planen är åskådlig och tydlig och väl genomarbetad.
- Bra initiativ med långsiktigt planerande och långsiktiga ambitioner.
- Vi har uppmärksammat att man nämner den goda jorden och de fria vidderna som skall värnas för en långsiktig och lönsam produktion. Det tycker vi är mycket positivt. Här vill vi gärna vara med i det fortsatta arbetet.
- Bra att man också försöker grunda den framtida planeringen i sociala och kulturella analyser.
- Bra att man vill värna den goda boendekvaliteten. Vi tycker att detta är en grundförutsättning för att folk ska välja att bosätta sig respektive bo kvar i kommunen.
- Bra att man utgår från de olika orternas och områdenas karaktär. När det handlar om hållbar utveckling finns det inte någon universalformel som man rakt av kan applicera på olika orter. I varje enskilt fall gäller det att ta tillvara platsens egen identitet och egna möjligheter. Varje stad berättar sin alldeles egna unika historia. Det handlar om att både bevara och samtidigt försiktigt förstärka och utveckla den lokala särarten. Nu är det viktigt att man också följer detta i det fortlöpande arbetet med kommande detaljplaner. Varje karaktärsområde borde få ett eget kvalitetsprogram. Här vill vi gärna vara med i arbetet.
- Bra ambition att försöka sprida exploateringstrycket österut. De östra delarna kommer att bli än mer attraktiva med den nya sträckningen för pågatåget.
- Bra med fler gång- och cykelstråk i de östra delarna. Det leder till minskad biltrafik vilket är positivt.
- Bra att man för fram tankar på att utveckla alternativa verksamheter ute i gårdsmiljöerna.
- Bra att man lyfter fram specifika naturvärden respektive ekologiska värden samt biotoper som är speciellt skyddsvärda. Här vill vi gärna vara med i det fortsatta arbetet. Vi hoppas att den förespråkade lokala produktionen stöttas genom att lokala inköp görs till skolor, äldreomsorg och kommunhuset.

- Bra att man arbetat långsiktigt med invallningen av Falsterbonäset. Där ligger Vellinge kommun långt fram jämfört med andra kommunen. Här vill vi gärna vara med i det fortsatta arbetet.

Nedan följer det som vi övergripande ser som mindre positivt med översiktsplanen:

- Tiden. En handling, som är så omfångsrik som denna översiktsplan, skall man ha flera månader på sig att fundera på och resonera över. **Vi finner det anmärkningsvärt med den korta tid som medborgarna fått på sig för att lämna sina synpunkter, dessutom mitt i semestertider. Det är tråkigt att kommunen inte lägger större vikt vid medborgarnas synpunkter på den långsiktiga utvecklingen.**

- Centralorten. Det verkar som om planen strävar efter att utveckla Höllviken till en framtida huvudort i Vellinge kommun. Det tycker vi är olyckligt. Vellinge behövs som en stark centralort för att binda samman de östra kommundelarna med orterna i väster på Näset. Vi tycker att det fortfarande, trots vissa planer på utbyggnad i öster, är för stort nybyggnadstryck i de västra delarna av kommunen.

- Boendekvaliteten. Var går egentligen gränsen där man bygger bort boendekvaliteten och de befintliga värden som finns i kommunen? Vi tycker att Vellinge kommun är mycket nära den gränsen. I planen tas upp risken med att växa okontrollerat, för snabbt och för mycket. Vi tycker att Vellinge kommun ska satsa mer på kvalitet i boendet och boendemiljön istället för kvantitet. Här vill vi gärna vara med i arbetet.

- Vilda naturmiljöerna. Vi anser att det redan nu är svårt att värna de få vilda naturmiljöer som finns kvar i Vellinge kommun och undrar vad som händer när parker, rekreationsområden, rekreationsstråk och lekplatser ska rustas upp och planeras? Vi fruktar att det är de vilda miljöerna, som är så viktiga ur biologisk och pedagogisk synpunkt, som får stryka på foten till förmån för belysning, asfalt, vuxenplanerade lekplatser, parkplanteringar m.m. Här vill vi gärna vara med i arbetet.

- Utarmningen. Vi är en kommun som naturligt begränsas av hav och naturreservat. Vi har en unik natur- och kulturmiljö och så den goda jorden. Vi är en landsbygdskommun med egna värden och vill inte bli en gyttrig sovstad som enbart slentrianmässigt kopierar storstadens utbud och utseende. Genom sitt planmonopol styr kommunen den fysiska utvecklingen. Ett exempel på likriktning är den externhandel som vuxit fram i östra Höllviken. Vi efterlyser en viss styrning från kommunens sida för att inte utarma kultur och handel i kommunens mindre orter.

- Tillväxten. Vi undrar vad som ligger till grund för de beräknade befolkningstillväxtssiffror som tagits fram till år 2050 för Vellinge kommun. Behövs det ett ökat skatteunderlag, ökat underlag för service, styr marknadskrafterna utvecklingen...? Hitintills har enbart ökad inflyttning inte påverkat serviceutbudet. Vi tror mer på en över tid och plats jämnt fördelad försiktig tillväxt för att behålla ett bra underlag för privat näringsliv och kommunal service.

- Viss namngivning och historiska fakta är felaktiga i översiktsplanen.

Nedan följer våra synpunkter mer preciserad för de olika karaktärsområdena:

Karaktärsområde nr 1 - Arrie, Västra Ingelstad, Östra Grevie

Arrie

Arrie bör skyddas från alltför omfattande exploatering. Arrie by är en oskattbar kulturklenod mellan Västra Backlandet och Söderslätt, som med en blick från Gavelbjers topp uppfattas som en gammal bondby med gårdar och gathus samlade runt kyrkan.

- Några enstaka kompletterande fastigheter per decennium kan tillåtas.

Västra Ingelstad

- Vi är positiva till ny bebyggelse i centrum samt ny bebyggelse mellan järnvägen och väg nr. 101.
- Vi är dessutom positiva till ny bebyggelse väster om golfbanan.
- Däremot är vi negativa till bebyggelsens storlek på "den goda jorden" väster om Trelleborgsbanan och söder om bäcken. Vi föreslår i stället bebyggelse öster om väg nr 101, i anslutning till och norr om skolan. Denna bebyggelse bör komma redan i etapp 1.

Östra Grevie

- Vi är positiva till förtätningen av bebyggelsen utmed järnvägen och väg nr 101 samt till att karaktären utmed den gamla bygatan bibehålls. Då det inte kommer att bli en pågatågsstation i Arrie kan en del av den föreslagna exploateringen i Arrie med fördel flyttas till Östra Grevie.
- Vi är positiva till rekreationsstråken utmed Gessiebäcken men det bör vara restriktivt med ny bebyggelse i området.

Karaktärsområde nr 2 - Hököpinge och Gessie

Hököpinge brukssamhälle

Hököpinge brukssamhälle kan bli en än mer attraktiv ort, särskilt om/när en eventuell spårförbindelse realiseras mot Malmö. Här borde kommunen kunna locka nya unga familjer att slå sig ner med ett pendelavstånd till Malmö på bara ca 15 minuter.

- Vi är positiva till förslaget om bebyggelse i Hököpinge brukssamhälle som förtätas och byggs något på höjden. Vi anser dock att man kan göra området kring det gamla sockerbruket än mer stadsligt och förtätat. T ex kan föreslagna utbyggnaden i Vellinge Väster förläggas i Hököpinge brukssamhälle istället.
- Vi anser att det är bra att man bibehåller fria siktstråk mellan alla orter i karaktärsområdet.

Gessie

- Vi är positiva till att Gessie by utvecklas med fler bostäder väster om samhället.
- Däremot är vi kritiska till förslaget om utbyggnad norrut av Gessie villastad på "den goda jorden". Denna utbyggnad bör förläggas i Hököpinge och Vellinge tätort.

Karaktärsområde nr 3 - Jordbrukslandskapet

- Vi är mycket positiva till formuleringen - "Den goda jorden med sina fria vidder värnas för långsiktig hållbarhet och lönsam produktion".

Bakgrund – den goda jorden

Väster om backlandskapet breder en moränslätt ut sig. Den sluttar mot kusterna både norr och söder om Vellinge. Moränens ytformer är svagt böljande, vilket beror på att den bildats i botten på en aktiv landis till skillnad från moränen i backlandskapet. Gränsen mellan moränslätten och backlandskapet i kommunen går utmed väg nr 101.

Inom kommunen utgörs moränslätten av en moränlera. Medan huvuddelen av backlandskapet, sydväst om Romeleåsen, smälte fram tidigt i dödis vid landisens avsmältning bildades moränslätten senare och för ca 16-17.000 år sedan. Den bildades i botten av den s k Lågbaltiska isströmmen, som i istidens slutskede rundade dödisen i backlandskapet och rörde sig från söder mot norr på båda sidor om Öresund. Isströmmen tog i sin botten bl.a. upp tidigare avsatta issjöleror och dessutom kritbergarter. Den ler- och kritrika moränleran blev därför stenfattig, näringsrik och rik på kalk.

Moränleran är så rik på lättupptaglig näring, att den inte behöver mycket gödning för att ge goda skördar. Den är lättbrukad och tack vare ett litet innehåll av sten sliter den inte så mycket på jordbruksredskapen. Moränleran anses idag vara den kanske bästa åkerjorden i Europa. På 1800-talet och in på 1900-talet ansågs moränleran så värdefull, att man i jordförbättrande syfte grävde upp den för hand och vände den över flygsand inom ett triangulärt område med hörnen i St.Hammar, Kämpinge by och Räng.

Hur skall då kommunen i framtiden utnyttja de möjligheter som tillgång till den värdefulla leran ger? Det blir en utmaning att planera för framtiden. Man har liten tillgång till mark att bebygga och det kräver ett nytänkande från våra politiker. Det gäller att värna och vårda de unika resurserna.

I ett globalt perspektiv råder internationell knapphet på livsmedel pga enorm befolkningstillväxt och energikris på grund av ökande oljepriser. Svårigheterna är också stora att bemästra eventuellt kommande klimatväxlingar, fördyring av handelsgödsel i i-världen och hungerkatastrofer i u-världen. Att i ett sådant läge slösa med den begränsade naturresurs som moränleran i västra och sydvästra Skåne utgör, är otänkbart.

Leran är fullkomligt unik ifråga om jämn avkastning, praktiskt taget oberoende av väderleken. Den saknar motstycke ifråga om uthållig skörd utan tillförsel av handelsgödsel. Den måste brukas och vårdas, inte förbrukas.

Politikernas roll

Det innebär att våra kommunpolitiker måste lägga sig vinn om att på allt sätt stötta jordbruket och medverka till en lagstiftning som skyddar vår högklassiga åkermark genom att ge den status av riksintresse. Det kan ju knappast vara ett axiom att kommunerna i västra Skåne hela tiden skall växa ohämmat. Det vore därför tacknämligt om Vellinge kommun regionalt kan verka för att en större del av tillväxten kanaliseras mot de östra och nordöstra delarna av Skåne. Med det tidsperspektiv som översiktplanen har borde det vara möjligt med allt snabbare och bättre kommunikationer i framtiden.

Byarna på slätten

De flesta byar på slätten är idag antingen några gårdar, som ligger nära varandra eller nära kyrkan men saknar gathus, eller också byar där bykänslan är fördärvad med mera omfattande modernare bebyggelse, villamattor eller industri. Det är därför viktigt att bevara de få kvarvarande någorlunda oförändrade och kulturhistoriskt värdefulla byarna i

kommunen. Förutom **Arrie** by är t ex **Mellan Grevie**, **Kämpinge by** och **Rängs** resp. **Hököpinge kyrkbyar** fortfarande intakta miljöer. Alla dessa byar uppvisar tydliga och ursprungliga särdrag och bör bara tillföras något enstaka hus per decennium, om ens det. En alltför snabb utbyggnad skulle ruinera identiteten och sudda bort särdraget.

Gällande **Norra Håslöv** är vi mycket förundrade över förslaget om "en ny modern ekoby i Norra Håslöv" på "den goda jorden" väster om byn. Det skulle totalt förstöra den lilla radbyn, som är av stort kulturellt intresse. Orten har en ålderdomlig prägel och en välbevarad bystruktur med dammar, åkrar och pilallé i anslutning till huvudgatan. Den långsträckta byformen har bevarats i århundraden. En eventuell komplettering bör bara ske i luckorna i radbyn. Vi anser det inte heller lämpligt att tillåta ny bebyggelse på **Vellinge Väster** där de fria vidderna totalt skulle förstöras med viss kompletterande bebyggelse på den "goda jorden".

Karaktärsområde nr 4 - Vellinge

- Vi är positiva till förslaget om förtätning av kommunens **centralort Vellinge**. Vi är också positiva till viljan att skapa en god stadsmiljö där. Vellinge, den enda egentligt traditionellt stadslika platsen i kommunen, skulle kunna förtätas och byggas något på höjden kring centrumtorget. Det vore spännande att se Vellinge transformeras till en än mer attraktiv modern stad mitt i Öresundsregionen.
- Det vore bra att få en mer samlad bebyggelse i Vellinge genom att **sluta ortens** vinkelform i sydost. Bebyggelse kan läggas norr om den nya planerade vägen Östra Grevie d v s söder om Herrestorp.
- Som tidigare nämnts ställer vi oss undrande och negativa till kompletterande bebyggelse utmed bäcken i "rekreationsstråket mellan Vellinge och V. Ingelstad".

Angående Vellinge Väster, se område 3.

Karaktärsområde nr 5 - Höllviken, Ljunghusen, Räng sand

Höllviken.

Höllviken, som idag är kommunens största ort. I egenskap av sommarort är den ganska ung, men stod under 1900-talets andra hälft för den största och snabbaste befolkningsutvecklingen i kommunen. Höllviken tillkom först på 1910-talet samband med att en station byggdes längs den nyligen startade järnvägslinjen.

Exploateringen var från början försiktig med hänsyn till den befintliga tallskogen. Vägarna var genomgående av sand eller grus. Sedan tog det fart och från sexhundra invånare vid 1960-talets början har Höllviken idag ökat till över tiotusen invånare. Detta har följdriktigt resulterat i att de fåtal kvarvarande insprängda grönområdena försvaras med näbbar och klor av invånarna.

Synpunkter

- Den **slutgiltiga gränsen** för Höllvikens expansion i öster bör begränsas av vägen mellan Kämpinge och Kungstorp.

- **Externhandel** vid Toppengallerian bör inte utökas då den dränerar den småskaliga handeln runt om i kommunen, t ex centrumhandeln i Vellinge och Skanör, men även i Höllviken.
- En utbyggnad norr om väg 100 norrut mot **Lilla Hammars näs** skulle förstöra det fria siktstråket, likaså "kontakten ut i det omgivande jordbrukslandskapet med sina fria vidder", som omtalas i planen. En utbyggnad här kan dessutom leda till vidare byggnation norrut.
- **Falsterbokanalen.** Gällande den föreslagna byggnationen söder om väg 100 på den östra sidan om kanalen så har vi inga invändningar så länge man behåller en grön ridå ner till kanalskogen.
- **Falsterbokanalen.** Norr om väg 100 på den östra sidan om kanalen kan bebyggelse läggas på nuvarande båtuppsamlingsplats. Den nordöstra pirarmen bör inte breddas och bebyggas då kanalen här är ett viktigt övervintringsområde för sjöfågel.
- **Falsterbokanalen.** Gällande den nordvästra pirarmen är vi negativa till utfyllnad av det grunda vattenområdet. Grunda vattenområden bör principiellt bevaras då de är de mest produktiva biotoperna som existerar. Det skulle också vara ett lokalt ingrepp i ett CW-område.

Ljunghusen

- **Norra Ljunghusen** bör bevaras obebyggt då det är den enda hagmark som finns kvar och väster om denna finns en nu uppvuxen tallskog. De är dock dåligt hävdad de sista 50 åren. Den bör därför restaureras. Det är den enda allemansrättsliga skogsmark som finns kvar på Näset. Den är dessutom en stor tillgång för den närliggande skolans pedagogiska verksamhet. Här ligger också en av de största torvringarna på Näset.

Räng sand

- Vi är positiva till en mindre utbyggnad på sanden. Däremot är vi negativa till utbyggnaden på "den goda jorden" öster om byn och längs den märkliga "tarmen" söderut ned till sydkusten. En utbyggnad där skulle enbart bädda för ytterligare bebyggelse på fria vidder och fin åkerjord.
- Om Räng sand skall ha en "karaktär av att vara en egen by" måste exploatering österut stoppas efter etapp 2. Annars förloras bykänslan helt.
- Norra delen av Rängs sand bör bevaras som ett minnesmärke över den stora sandflykten och efterföljande nedgrävning av sanden, som inte blev gjord i just Rängs sand.

Rängs by

- Ytterliga bebyggelse utmed vägen väster om Rängs by bör undvikas. Vägen där och genom Rängs by är redan för hårt trafikerad.

Kämpinge kyrkby

- Se karaktärsområde nr 3

Karaktärsområde nr 6 - Skanör och Falsterbo

Inledning

Som vi nämnt tidigare finns det i Vellinge kommun ett antal värdefulla miljöer, som i princip inte tål någon utbyggnad alls. Om de skall ha en chans att behålla sin särprägel och sin charm måste eventuell nybyggnation i dessa känsliga områden ta stor hänsyn till den historiska natur- och kulturmiljön.

Skanör-Falsterbo är ett exempel på en sådan känslig miljö. Orternas identitet kan beskrivas som att inom gångavstånd ha fantastiska naturområden, inklusive milsvida stränder, i kombination med den trivsamma, småskaliga och delvis lantliga stadsmiljön. Historien är tydligt närvarande via ett antal äldre kulturbyggnader, vilka närmare beskrivits i föregående kapitel. Båda orterna har dock drabbats av ett flertal bränder, som raderat ut en stor del av de ursprungliga bebyggelserna. Trots detta finner man fortfarande en hel del tre- och fyrlängade korsvirkesgårdar från 1600-, 1700- och 1800-talen längs de slingrande gatorna.

Skanör-Falsterbos karaktär hänger också intimt samman med sommarbebyggelsen, som växte fram i början av förra seklet. Denna sommarbebyggelse är under ständigt rivningshot. Det finns ett foto i panoramaformat, som tagits från Falsterbohus brygga ca 1910, som låter oss förstå att åtta av de tolv synliga karakteristiska byggnaderna rivits. FNF anser att bevarandeplanerna för stadskärnorna i Skanör-Falsterbo borde utökas, så att också den så tidstypiska bebyggelsen med sommarvillor från början av 1900-talet fram till 1950-talet skyddas för eftervärlden. Samtidigt bör en grundlig inventering av sommarhus-bebyggelsen genomföras.

De kulturhistoriskt värdefulla tångvallarna är också starkt förknippade med Skanör-Falsterbos historia och det vore intressant att försöka återställa dem till sin originalhöjd på 160 cm på någon sträcka.

Orterna har sakta men säkert förtätats de sista femtio åren och har under denna tid femdubblat sitt invånarantal. Det innebär att naturmark har bytts ut mot bebyggelse. När väl Storevång i Skanör är utbyggd börjar det bli ont om plats för ytterligare exploatering. De öppna vångarna och de stora trädgårdarna samt alla övriga insprängda naturområden är mycket viktiga för helhetsintrycket i natur- och kulturmiljön. Förutom att de fungerar som gröna lungor för oss människor fungerar de också som rastplatser för flyttfåglar och viltväxlar där djuren kan passera.

Synpunkter

- Det efterlängatade **ekologiska centret** bör placeras längst ner på parkeringen i västra delen av Skanörs Ljung. Här vill vi gärna vara med i arbetet.
- Omvandlingen av **gamla skjutfältet** till rekreationsområde låter spännande. Här vill vi gärna vara med i arbetet.
- Vad planeras för **Stadsparkerna**? Absolut inte asfalt, belysning och prydnadsbuskar! Här vill vi gärna även i fortsättning vara med i arbetet.
- Det bör inte exploateras i kurvan vid Strandbadsvägen mitt emot infarten till campjungen, de s k **Asperna**. Här ligger de kulturhistoriskt värdefulla tångvallarna fullt synliga och en liten spillra av näsets rådjursstam håller till här. Det är dessutom viktigt att behålla en grön ridå längs infarten till Falsterbo.

- Ingen bebyggelse bör tillåtas utefter **Clemensagervägen**. Området bör bevaras oförstörd som ett grönt stråk från Skanörs ljung via Falsterboväg och vidare ner mot Flommen. Det är av stor vikt för djurlivet både på marken och i luften.
- Vi hävdar fortfarande att det lilla "industriområdet" vid **Hagarondellen** kommer att bli svårt att gömma i grönskan. Det är inte det första intrycket man vill ha av de små historiska tvillingstäderna.
- Vi är positiva till exploateringen för att vitalisera **Skanörs hamn**. Dock bör man inte bygga för stort eller in i naturreservaten. Gärna ett kallbadhus norr om hamnen.
- Vi är positiva till exploateringen för att vitalisera **Skanörs centrum**. Dock bör man bygga med tanke på kulturmiljön både i stil och omfång. Gärna en rad med gathus utefter vägen på nuvarande ICA-parkeringen som sluter gaturummet.
- Vi är positiva till byggnation längs Fädriften i Falsterbo. Även till viss kompletterande bebyggelse väster om det gamla stationsområdet.

Vårt förslag att skapa en Nationalstadspark väster om Falsterbokanalerna

Vi har noterat att vårt förslag från 2006 om att omvandla området väster om Falsterbokanalerna till en sk nationalstadspark inte nämns i översiktsplanen. Därför lyfter vi än en gång fram detta förslag och hoppas att Vellinge kommun tar ställning till alla de fördelar en nationalstadspark skulle innebära.

Förslaget syftar till att bevara och utveckla den unika kultur- och naturmiljön på Falsterbohalvön för framtiden. Detta skapar goda förutsättningar för friluftsliv och ökad turism. Det är samtidigt ett framgångsrikt och billigt sätt för samhället att säkerställa en god folkhälsa. Att etablera Sveriges andra nationalstadspark inom Vellinge kommun är också av stort goodwillvärde för kommunen.

Vårt förslag innebär att hela Falsterbohalvön från och med naturreservaten vid Falsterbokanalerna och inklusive omgivande hav till ett djup på 15 meter bildar den nya nationalstadsparken. Den äldre bebyggelsen i Falsterbo och Skanör ska bevaras som kulturminnen. Den yngre bebyggelsen kan utvidgas något inom särskilt angivna områden, men i övrigt ska naturen bevaras i befintligt skick. Golfspel och jakt kan ske maximalt i samma utsträckning som hittills.

Det gäller också att visa Falsterbohalvöns unika kultur- och naturvärden för andra. En allt bredare kunskap om områdets unika värden kan bidra till att öka dess värde och stärka dess bevarande inför framtiden.

En huvudtanke med vårt förslag är att förenkla hela reservatsbildningen på Falsterbohalvön. I stället för de drygt 10 befintliga reservaten bildas en enda nationalstadspark. Hela halvön med omgivande vatten blir således ett reservat. Vissa grönområden som nu inte är naturreservat kommer därmed att inkluderas, t ex Falsterbo väng och stadsparkerna i Falsterbo och Skanör. I en särskild förordning stadgas sedan hur olika delar av nationalstadsparken får nyttjas.

De unika värdena på Falsterbohalvön ska tas tillvara och utnyttjas för invånare och turister. En satsning på information, skyltning, vandringsleder, ridvägar och professionell guidning, som syftar till att öka tillgängligheten, bör göras (jfr kommunens projekt "Pilelandet" och "NAVE Nortrail", som har just denna inriktning). Ett program för guide turer inriktade på kultur och natur kan t ex omfatta kulturvandringar i Skanör och Falsterbo, båtturer runt halvön bl a med sälskådning, botaniska vandringar i

stadsparkerna och på Ljungen, samt fågelskådning med olika inriktning under olika delar av året (vårmorgnar i stadsparkerna, vadarsträck under sommaren, flyttfågelsträck vid Nabben, Kolabacken och Ljungen under hösten, samt övervintrande fågel runt kusterna under vintern).

Ett informationscentrum kanske med ett vandrarhem kan byggas i sydvästra delen av Skanörs Ljung (enligt tidigare förslag till Naturum). Denna byggnad skulle kunna innehålla informationstavlor, museidel (Eko-museum), föreläsningssal, kafeteria och naturbokhandel. För att sköta denna verksamhet, som skulle vara öppen året om, kan krävas minst fyra helårsarbeten. Eventuellt kan en stiftelse bildas med ansvar för nationalstadsparkens utveckling och drift (inkl informationscentrat).

Att etablera Falsterbohalvön som en nationalstadspark ger många fördelar. Det blir ett slagkraftigt begrepp att marknadsföra. Ett enhetligt informationsmaterial kan produceras och likartad information återkomma i såväl broschyrer som skyltar. En ökad turism från såväl när som fjärran kan emotses, en turism som bättre än nu kan mötas med information och guidning. Falsterbohalvöns betydelse för hälsan hos invånarna särskilt i närområdet kan inte nog betonas.

Nyttjandet av naturen genom friluftsliv och turism ska ske på ett långsiktigt hållbart sätt och inom den ram som olika bevarandemål sätter (se kommunens lokala mål enligt Agenda 21).

Falsterbo 2010-07-30

För Falsterbonäsets Naturvårdsförening

David Carlson
ordförande